

מרובה פרק שביעי בבא קמא

סמ.

עין משפט נר מצוה

(א) ב"מ ז. קדושין נב. געליל
 סח: לקמן ע"ג. (ב) שבת
 מז. ושב"ק א. מעשר שני
 פ"ה מ"א, (ד) ה"רמ מ"ז,
 (ה) גיטין לח. עה. כתובות
 עו. ב"מ לח: ב"ב קעד.
 טההדרין לא: [בבברות
 דב, א] (ו) תוספת' פאה
 פ"ב, (ז) ז"ל מתנתא,
 (ח) ועיובין לו: ושב"ק,
 (ט) ז"ל דתנא ובי"ב
 תוספת' ביומא ובחולין
 ובעיובין, (י) ב"ב קעג: [א]
 (יא) גיטין ע"ד, (יב) ז"ל
 וז"ל (יג) ונפלה פ"ו
 מ"ה, (יד) עין ר"מ,
 (טו) יומא מבד גי' ר"מ
 ובפי' הברטנורה וכו',
 וכן צ"ל ה"ש אהא כ"י
 נפילה ופירוש של כ"י נפילה
 פי' רש"י ב"מ קה. וע
 שפירש' תפולת ד',
 (טז) ז"ל לא יפרש.
 (יז) ר"ש, (יח) ז"ל לא יפרש.
 (יט) רש"י, (כ) ז"ל לא יפרש.
 (כא) העתק מחלוסי
 גרסאות, (כב) שרי ממוכ
 לשלם להגזל. העתק ממ"א.

קצוות. מוט"ש. נותן פיקת רגבים סביבות הגבולים להודיע
 שהוא כרס רבעי ואסור בלא פדיון: **דאיכא הנאה מיניה.** לאחר
 זמן בחרישה וזריעה וקלירה: **אף האי נמי איכא הנאה מיניה.**
בפדיון: חרסית. כמותי רעפים טיבל"ש בלע"ז: וממחה ושופך
 מנמחה את הסיד בניס ושופך
 סביבות הקבר: **בד"א.** דעבדינן
 להו היכרא לעזרים ושבים:
בשביעית. שהוא הפקר וזהיתר
 הן בזמן לאכול: **אבל בשאר שני**
שבע. שהן באים לגזול ייחס
 ויאלכו דבר האסור והלעיטהו
 לרשע וימות: **כל הנלקט נו'.**
 אלמא אע"ג דלימיה בשרומיה מפריק
 ותופס פדיונו: **וכי סימא לנעוין.**
 ואילו דבר האסור והלעיטהו
 ואילו ליה למילתיה: **ערב בגט**
פשוט: ל"ד. בני שאחזו קורדיקוס:
וראיה. בפרק שני^ט דסנהדרין [לא]:
המלקט. שעמדין ללקוט: **רבי**
דוסא. לענין לקט קציר קמייירי
 דקיימא לן^ט שני שזולין לקט שלש
 אינו לקט ואין כל העניים בקיפין
 בהלכה לפיקת רריך בעל הבית
 להפקיר: **דאיס ליה לרי יהודה**
בזריה. דקאמר כל שילקוט וכי
 לקיט אמרינן הוצרך שזה הפקר
 ואע"פ שאין בעל הבית יודע בשחרית
 דשמא לא ילקטו יותר על דינס:
 הלוקח

הגהות ה"ב

(א) גמ' הל' פסקיה
 למילתא כ"ז:

הגהות מהר"ב

רנשבורג

(א) תורה כל הנלקט וכו'.
 ואע"ג דדבר שיש לו
 ממירין וכו'. ע"י שיה
 מתקבלת שמירין עוד דמי
 דלא יכיר לא הוי דבר שיש
 לו ממירין:

רבינו הגאון

דאמי' לו חייב אתה לשלם
 לו, והקדיש, משלם כפל
 לבעלים והקין להקדיש.
 אבל אם אמ' לו צא לך,
 אפילו אם טבח ומכר אחר
 כך פטור מד' וכו' וכל שכן
 אם הקדיש. ופריך בשם
 לקוש' לטעמיה. והדריגן
 גמי אמ' ר' יוחנן גזל ולא
 נתיאשו הבעלים שביה
 אין יכולין להקדיש. הגוזל
 לפי שאינו ברשותו.
 והאמר ר' יוחנן הלכה
 כסתם משה. ונתן כרס
 רבעי מצנין אותו בקורות
 אדמה. פיר' בלשון ישמי'
 אקטאע אל טין. פיר'
 היו מצנין אלו המקומות
 להתרחק מהן. כל הוראה
 זה הציון מכרם רבעי וכן
 העולה משום אסורא,
 ומן הקברות משי' טומאה.
 והצנועין היו בכרם רבעי
 שלהן מניח מעות ופודין
 הפירות שכבר נלקטו כדי
 שיאכלום המלקטין אותן
 בהיתר. והלא אלו הצנועין
 סתם משה הן, ואמי'
 ר' יוחנן הלכה כסתם
 משה, ... אדם מקדיש
 דבר שאינו ברשותו. וכי
 תימא משה זו אינה
 דצנועין... ויחידא לא אמ'
 ר' יוחנן כול'. ופרקינן,
 לא תימא מתניתין כל
 הנלקט שכבר יצא ...
 המתלקט, כלומר קודם
 שיהלקט עודנו ברשותו
 היה פורדה. ואקשין תרב,
 ומי אמר ר' יוחנן הכי
 מתני' כי המתלקט הוא,

חייב אתה ליתן לו טבח ומכר משלם
 תשלומי ארבעה וחמשה מ"ט כיון דלא
 פסקה מילתא אכתי גבגב הוא לא צריכא
 דאמרי ליה חייב אתה ליתן לו: **גופא** אמר
 רבי יוחנן גזל ולא נתייאשו הבעלים שניהם
 אינן יכולים להקדיש זה לפי שאינו שלו וזה
 לפי שאינו ברשותו ומי אמר ר' יוחנן הכי
 והא"ר יוחנן הלכה כסתם משנה^ט ותנן
 יכרם רבעי היו מצניינן אותו בקווצות אדמה
 סימנא כי אדמה מה אדמה איכא הנאה מינה
 אף האי נמי כי מפרקא שרי לאיתהויי מינה
 וישל ערלה בחרסית סימנא בחרסית מה
 חרסית שאין הנאה מינה אף האי דלית ביה
 הנאה מינה וישל קברות בסיד סימנא דחזור
 בעצמות ה'וממחה ושופך כי היכי דניחזור
 טפי אמר רבן שמעון בן גמליאל ובד"א
 בשביעית דהפקר גינהו אבל בשאר שני
 שבוע הלעיטהו לרשע וימות והצנועין
 מניחין את המעות ואומרים כל הנלקט מזה
 מחולל על המעות הללו וכי תימא מאן תנא
 צנועין רשב"ג^ט (ורבי יוחנן כסתם יחידא לא
 אמר) והאמר רבה בר בר חנה אמר רבי יוחנן
 כל מקום ששנה רשב"ג במשנתנו הלכה כמותו חוץ מערב וצידן וראיה
 אחרונה אמרי לא תימא כל הנלקט מזה אלא אימא כל המתלקט מזה ומי א"ר
 יוחנן הכי והא"ר יוחנן צנועין ורבי דוסא אמרו דבר אחד ורבי דוסא נלקט
 קאמר דתניא רבי יהודה אומר שחרית בעל הבית עומד ואומר כל שלקטו
 עניים היום יהא הפקר רבי דוסא אומר לעיתותי ערב אומר כל שלקטו
 עניים יהא הפקר א"ר יהודה לר' דוסא ורבי דוסא לרבי יהודה אמאי
 אפכת מתניתא אפכה לרבי יוחנן ואימא צנועין ורבי יהודה אמרו דבר
 אחד אמרי לא סגי דלא מתהפכת מתניתא דבהא^ט מתניתין קתני דאית ליה
 לרבי יהודה ברירה ושמועין ליה לרבי יהודה בעלמא^ט דלתן ליה ברירה^ט דתנן
 הלוקח

משמע דחייב אתה ליתן לו לא הוי גמר דין
 עד שיאמר לא תן לו והא דאמר בפרק קמא דסנהדרין
 (ד' ו: וס ד"ה נגמר) נגמר הדין אי אתה ראוי לנזעזע ומפרש הכי
 דמי גמר דין פלוני אתה זכאי פלוני אתה חייב א"ע"ג דלא הוי
 גמר דין ממש כיון שקרוב הדין
 לגמור אסור להטעות את הזכאי
 [ועי' תוס' ב"מ ז. ד"ה חייב]:
כרם רבעי בו. ק"ק דלא נקט
 ערלה מחלה:
חרסית. פירש הקונטרס כמותי
 רעפים וקשה דפרק
 כסוי הסס (חולין דף פח. ושם ד"ה
 חרסית) חשיב חרסית ולגינה כמשה:
מה חרסית דלית ביה הנאה. מימה
 לר"י דבסוף כסוי הסס (שם):
 אומר דאין מכסים אלא דבר
 שזרעים בו ומנמיח ומשמע הסס
 דמכסין בחרסית ומיך ר"ת דחרסית
 זרעים בו ומנמיח אבל אין מוליאה
 כ"י נפילה לכך קרי לית ציה
 הנאה ואפילו מוליאה יותר מכדי
 נפילה הואיל ופירומיה מועטים
 חשיב לית צה הנאה:
והצנועין מניחין את המעות
בו. אי שביעית נוהג
 בכרם רבעי כדמשמע ט' דאמילתיה]
 דמ"ק [קאין] רריך לומר דלנעוין
 אשאר שני שבע קיימי דאי
 אשביעית כיון שהיו זוכים מן ההפקר
 לא היו יכולים לחלל:
כל הנלקט מזה יהא מחולל. מימה
 ממי היו אומרים דלמה שמלקטים
 אחר אמירה לא היה מועיל ואם
 כן וכי צכל שעה היו אומרים כן
 צלי הפסק וכ"ת שצכל ערב היו
 אומרים כן כמו גצי עניים בסמוך
 מ"מ לא היתה תקנה למה שאכלו
 קודם אמירה ואורי' דכל הנלקט
 לאו דוקא ממש אחר לקיטה אלא
 מניח מעות צעד שלא נלקט ואומר
 כרס רבעי זה לכשיהיה נלקט יהיה
 מחולל אחר הלקיטה והא דקאמר ר'
 דוסא לעיתותי ערב אפילו מן השחרית היה יכול לעשות כן כמו שפירשתי אלא ענה טובה קמ"ל שלא יתפקרו עניים ללקט הרבה כיון
 שהפקיר אי נמי לעיתותי ערב דוקא אבל שחרית גזרינן שמא לא ט' יפרש דלאחר לקיטה יהיו הפקר וא"ת וכיון שיש חילול צמחור
 לקרקע כדמשמע בסמוך למה היו הצנועים דוחקים למה לא היו מחללים כל הכרם צבת אחת וי"ל דשמא היו רואים להוליך שאר הפירות
 לירושלים לפיכך לא היו רואים לחלל הכל צבת אחת אי נמי לפי שלא היה מועיל חילול למה שיגדל אחריו כן וא"ת כי קאמר כל המתלקט הא
 לא היה מועיל למה שגדל אחר כך וי"ל דמי"מ מה שהיו יכולין לתקן היו מתקנים ועוד דשמא היה צטל ברוב א' ואע"ג דדבר שיש לו ממירין
 אפילו צאלף לא צטיל מכל מקום מדאורייתא צטיל:

אימא כל המתלקט. משמע דחל פדיון צמחור לקרקע שהרי קודם לקיטה היה מתחלל שהרי אחר שנלקט צבא לרשות אחרים אין לבעלים
 כח צהן לחלל ותימה דצמחורא משמע דאין חילול צמחור דתניא בסוף מעשר שני כרס רבעי ב"ש אומרים אין פודין אותם
 עניים אלא אין וצ"ה אומרים עניים ויין והכל מודים שאין פודין צמחור לקרקע ונראה דטעמא דילפינן קדש קדש ממעשר ויש לומר דהתם
 לא הוי טעמא אלא משום צמחור אין דמיו ידועין ולכן אין פודין אפילו על פי שלשה והיינו נמי טעמא דצ"ש:
כל שאקטו עניים היום יהא הפקר. תקנה עושה לעניים לפוטרו מן המעשר כשמלקטין יותר מדינס כגון ג' גבולים ואוכלין בלא
 מעשר לפי שלקט שחכה ופאה פטורים מן המעשר לכך אומר צעה"צ כל שלקטו יהיה הפקר כדי שיפטור הכל ממעשר דהפקר פטור
 ממעשר ורריך לומר דבעל הבית אין מתייאש דאם היה מתייאש וחשיב יאוש מדעת כמו תמרי דזיקא וא"כ למ"ד יאוש כדי קני תקשה
 ליה מה מועיל הפקר לפוטרו מן המעשר והלא כבר זכו צהן עניים צמורת גזל על ידי יאוש ומיהו זה אין להקשות אם צבל הבית
 מתייאש למה רריך להפקיר כדי לפוטרו מן המעשר והלא יאוש חצוב הוא כהפקר לפוטרו מן המעשר כדמוכח באלו מציאות (ב"מ ד' כא):
 ועוד דלמה לא יועיל כל שלקטו לכ"ע דלטו מי גרע מיאוש דהא לא דמי יאוש דהכא דגבי גזלן ליאוש דמציאה דאי יאוש קני
 צכל ענין אפילו אם אין הגזילה צרשות הגזלן צשעת יאוש אם כן יאוש דהכא לא הוי אלא כלפי ידיה והוי כמתנה צעלמא ואין לו
 לפטור מן המעשר ואפילו את"ל דלא קני אא"כ הגזילה צרשות הגזלן אצל אם היא צרשות הרצים צשעת יאוש כל המחזיק צה זכה
 צה אי נמי למ"ד יאוש כדי לא קני כלל וכל המחזיק צה זכה צה ט' מ"מ אין זה יאוש פטור מן המעשר דנהי דגזול אין יכול לצבוע מן
 המחזיק צה אחר יאוש כדאמרינן צהגזול צבתא (לקמן ד' ק"א): דדוקא גזל ולא נתייאשו הבעלים וצא אחר ואכלו רצה מזה גובה רצה
 מזה גובה אצל אחר יאוש אין יכול לגבות כלום מן השני מ"מ כיון שכל אדם אסור להחזיק צה מפני שהיא צריכה לגזולן ליפטור א' מן
 הגזול ואם כבר זכה צה אחר לכל הפחות חייב לשלם דמים לגזולן כדאמר לגזולן לעיל דאפילו למ"ד יאוש לא קני חיש גבגב שני לשלם קרן
 לגבגב ראשון לא חשיב כהפקר לפטור מן המעשר דטעמא דהפקר פטור מן המעשר משום דכמי צבא הלוי כי אין לו חלק ונחלה עמך יא'
 לקט ושכחה ופאה שיש לו חלק ונחלה עמך והיינו טעמא דהפקר והכא אין לו חלק צה שאסור לזכות צה ואם זכה חייב לשלם לכל
 הפחות דמים ועוד דצבתמא אין מתייאש אלא לגבי עניים ואין מועיל לפטור מן המעשר עד שיהיה הפקר לעניים ולעשירים כשמיטה:
 הלוקח

נח א מיי פ"ב מהל'
 גביה הל' טו:
 נב ב ג מיי פ"ט מהל'
 מעשר שני הל' ז:
 ד ה מיי פ"ח מהל'
 תומאת מה הל' ט:
 סא ו ז מיי פ"ט מהל'
 מעשר שני הלכה ז:

לעזר רש"י

מוט"ש [מוט"ש]. רבי
 ארמה.
 טיבל"ש [טיבל"ש].
 רעפס.

מוסף רש"י

הלכה כסתם משנה.
 רבי הוא סדר המשנה
 וכשלא דמי חס וישנו
 צעניו שאין חסם ולא
 הוצי' שם אומרו עליהן
 כדי שלא יהו עניין מפי
 יחיד ונחלוף חלוף נשנו
 מפי המרובים ויעשו כמותן
 (ביצה ב.). חרין מרוב.
 בגט פסוטי (ב"ב קעג):
 רצידן. גמסכת גיטין
 (עד). וראיה אחרונה.
 דניין ממוות השני
 (פסחין לא). שנתקן
 בשני מחלוקת צמחא שטר
 ראה לספור את הדין,
 כדאשונה הלכה כמותו
 וצארכונה אין הלכה כמותו
 (ב"ב דה).

רבינו הגאון

והאמי' צנועין ור' דוסא
 אמ' דבר אחד, ור' דוסא
 נלקט אמ', דתניא ר'
 יהודה אומ' כול'. ופריך,
 אפי' ואימא ר' דוסא
 אומ' שחרית בעל הבית
 עומד על שדהו ואומ' כל
 שלקטו עניים היום מן
 היום הכי, שאם העמיד
 ר' יהודה הוא דאמי'
 יהודה אומ' לעיתותי ערב
 עומד בעל הבית על שדהו
 ואומ' כל שלקטו עניים
 מן העומדין יהא הפקר.
 ולא סגי דלא מפרק
 להו הכי, שאם העמיד
 ר' יהודה הוא דאמי'
 כל שלקטו עניים, נראין
 דבריו אית ליה ברירה,
 דאמי' כל שלקטו היום
 הרי אית ליה ברירה.
 נתברר כי הן הן הנלקטין
 הן שהפקרין בעצמן,
 הרי אית ליה ברירה.
 ושמועין ליה בעלמא
 דלית ליה ברירה, דתנן